

«Bruker nå alle kokain?»

24. mars 2026

Anne Line Bretteville-Jensen

Hva er kokain?

- Et sentralstimulerende rusmiddel
- Virker oppkvikkende, økt selvfølelse, eufori, sexlyst
- Brukes enten i pulverform eller i krystallform (kloridsalt)
- Vanligste inntaksformen er «sniffing» («snorting»)
- Kan smøres på tannkjøttet eller oppløses i væske for å injiseres
- «Crack»-røyking», røyking av kokainkrystaller, mer vanlig nå

Virkninger av kokain

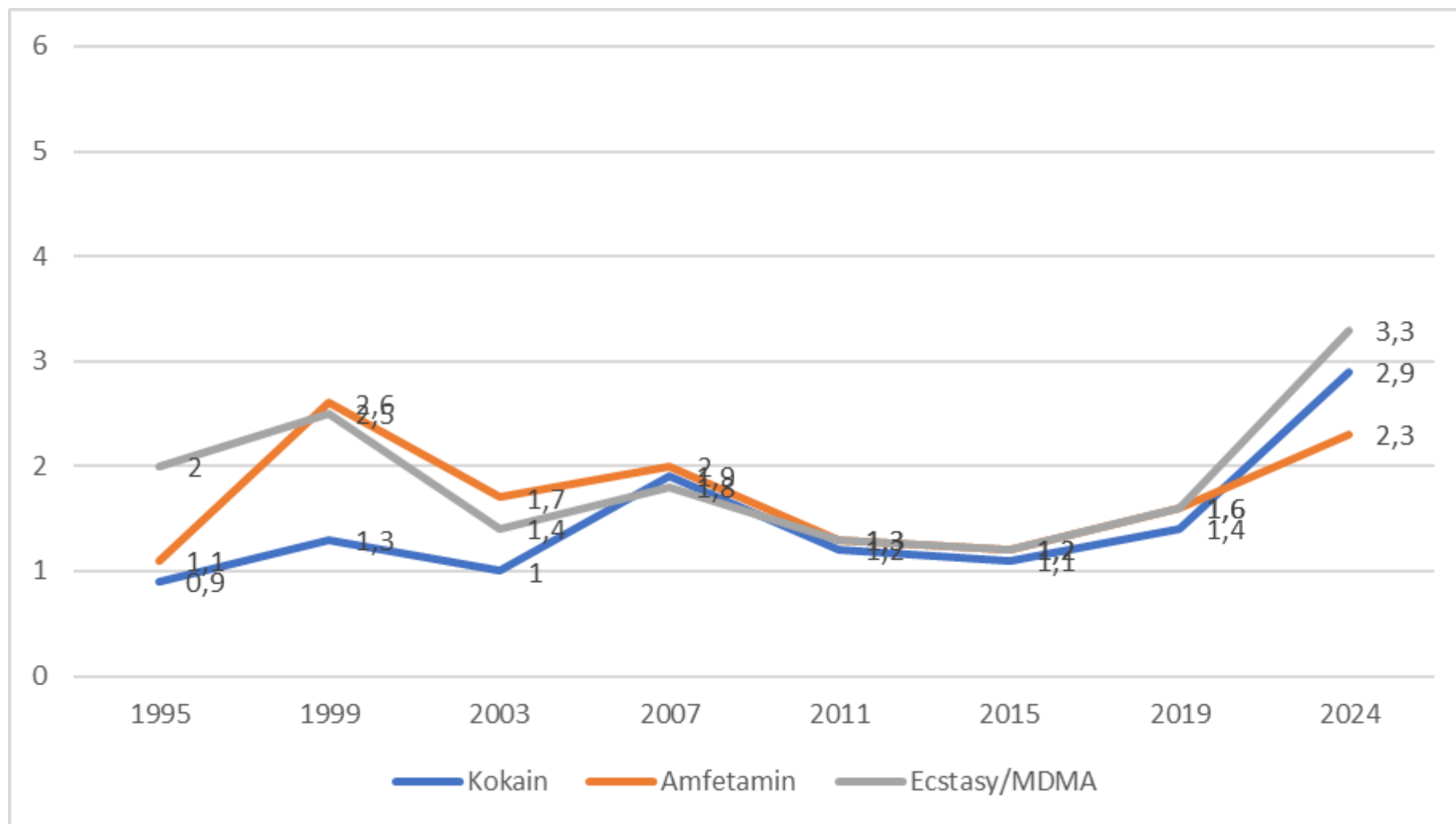
- Avhenger av mengden som inntas, inntaksmåte, forventninger, brukeres erfaringer og samtidig inntak av andre rusmidler
- **Rusen kan være intens, men kortvarig**
- Når rusen forsvinner, kan en oppleve nedstemthet og depresjon
- **Akutt:** føre til uro, angst og forvirring, som ofte vil forverres av søvnmangel
- Ved høye doser kan psykisk uro og rastløshet, angst, paranoia og akutt psykose forekomme
- **Langvarig bruk:**
 - Avhengighet
 - kan øke risiko for å angst, depresjon, paranoia og noen ganger psykose.
 - Nedsatte kognitive evner er registrert
 - hjerte/kar-problemer (vanligst), lungeproblemer

Bruk av kokain

- Ifølge FNs narkotikakontor er **produksjonen rekordhøy** (x4 sammenlignet med 10 år tilbake). Bolivia, Colombia og Peru.
- **Økt bruk.** Antall nylige brukere (siste år) i Europa I 2023 anslått til 2,7 millioner (15-34 år).
- Økt tilbud også i Norge (rekordstore beslag i banankasser)
- Prisene stabile, men renheten har doblet seg i Norge

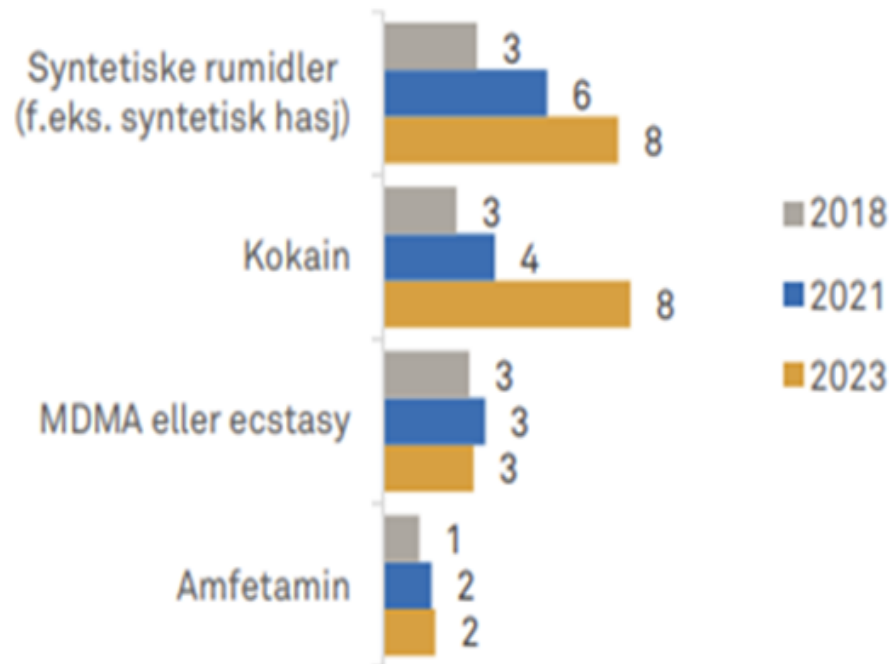
Bruk noen gang av kokain, amfetamin og ecstasy/MDMA blant 10-klassinger, 1995-2024

Kokainbruk blant elever på videregående

Oslo:

Prosentandel av elevene på videregående som har brukt ulike narkotiske stoffer. Ung i Oslo 2018-2023

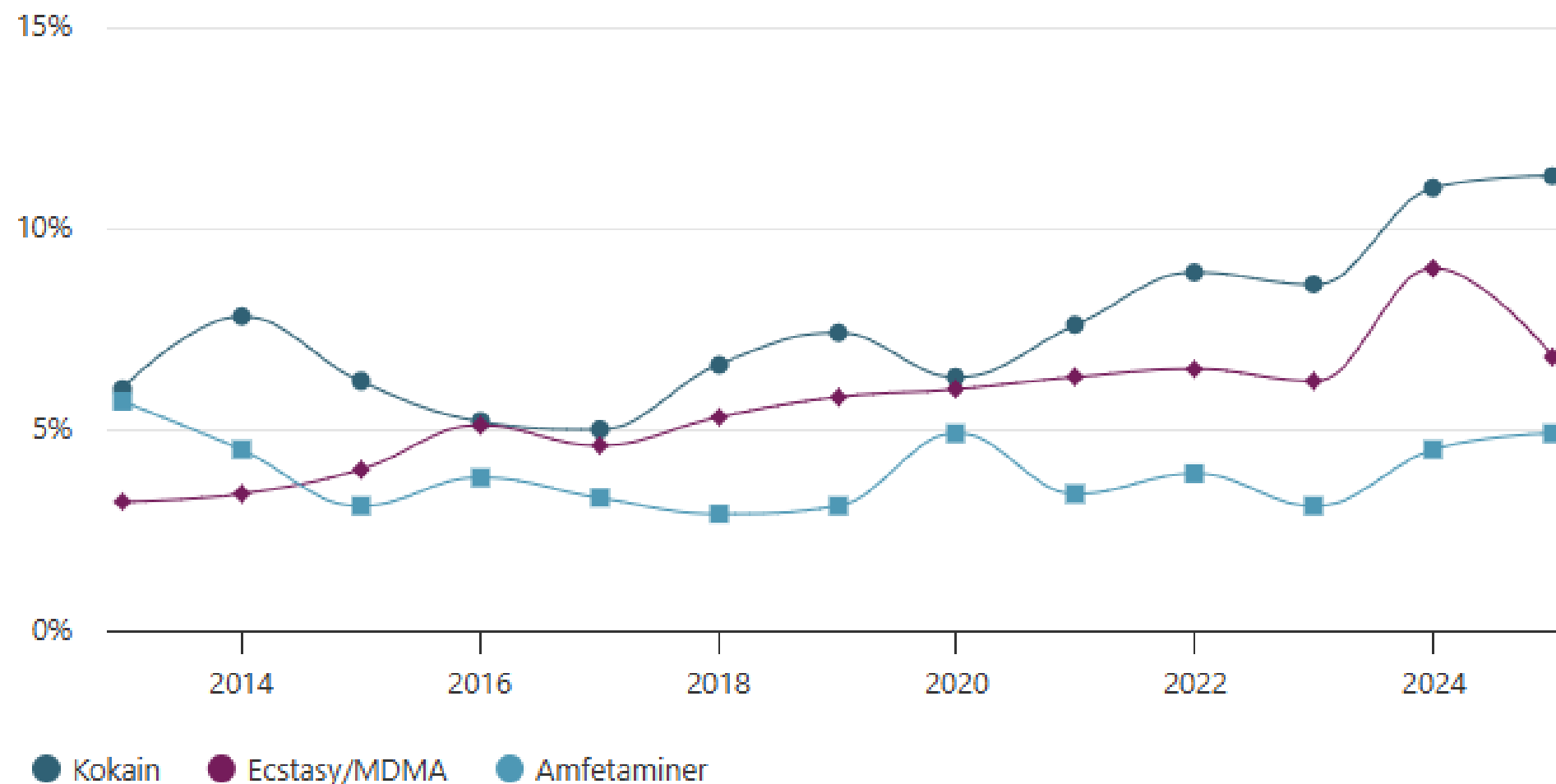

- FHI-undersøkelse blant elever i hele landet:
- 2021: **2%** oppga kokainbruk
- 2025: **6%** oppga kokainbruk

Bruk av sentralstimulerende rusmidler, 2013–2025

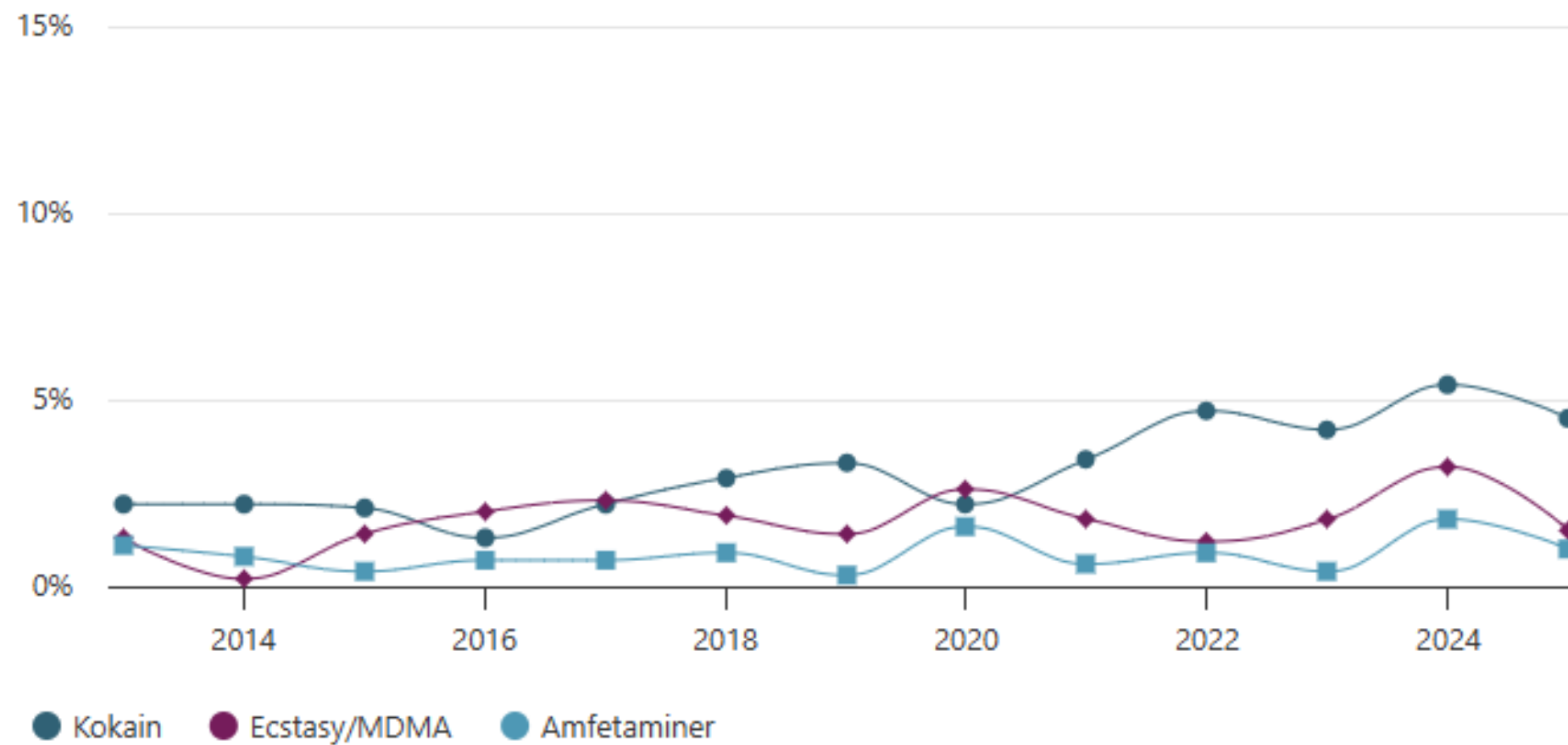
Andel som har brukt kokain, ecstasy/MDMA og amfetaminer noen gang, i alderen 16–30 år

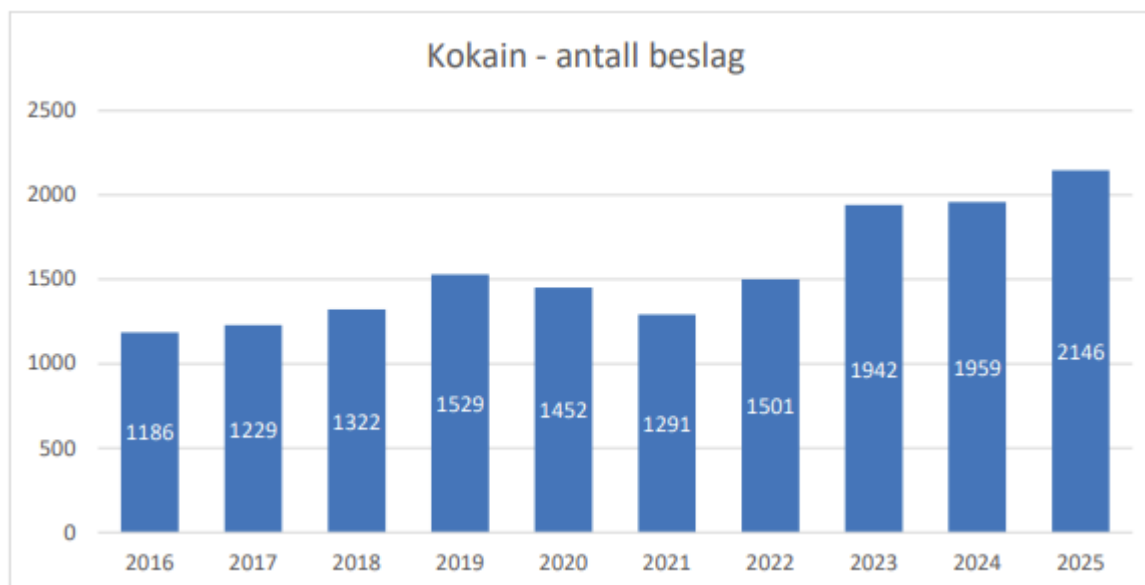
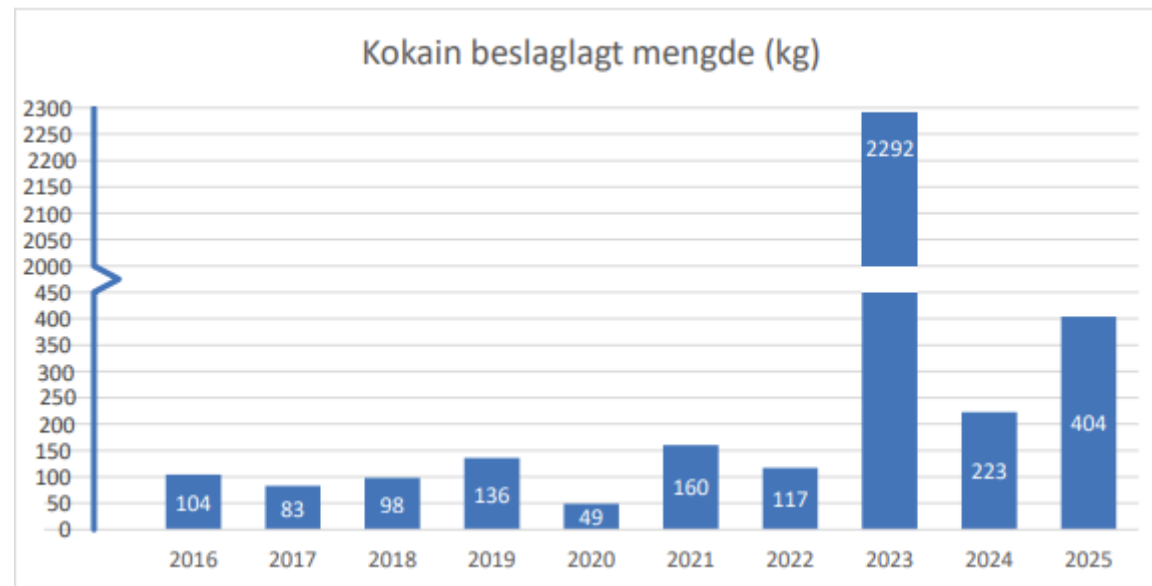
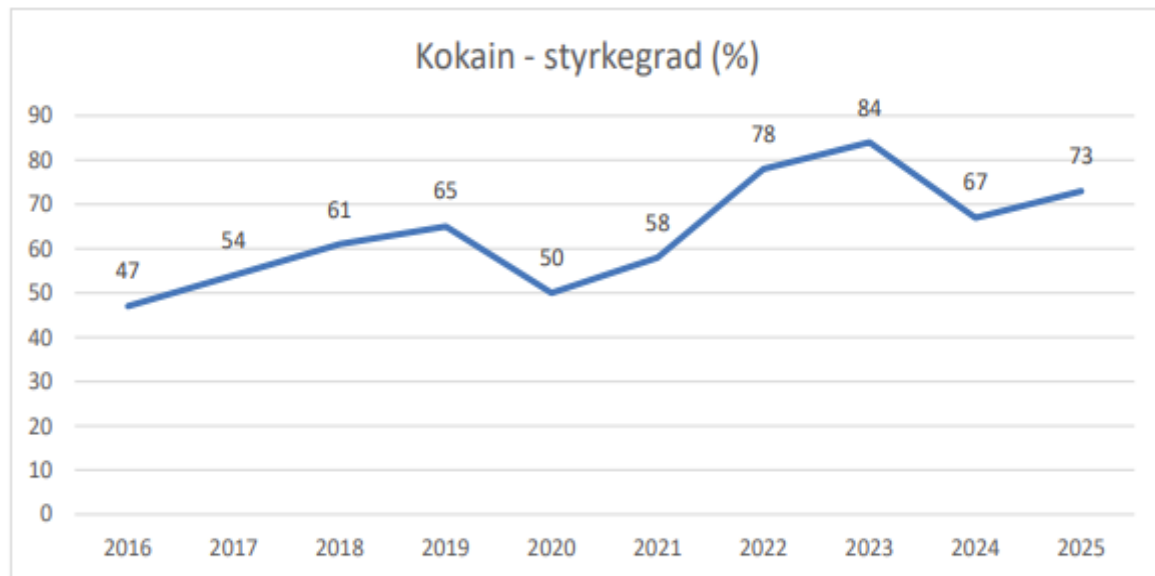
Helsedirektoratet, tall fra Rus- og tobakksundersøkelsen (SSB)

Bruk av sentralstimulerende rusmidler de siste 12 månedene, 2013–2025

Andel som har brukt kokain, ecstasy/MDMA og amfetaminer de siste 12 månedene, i alderen 16–30 år

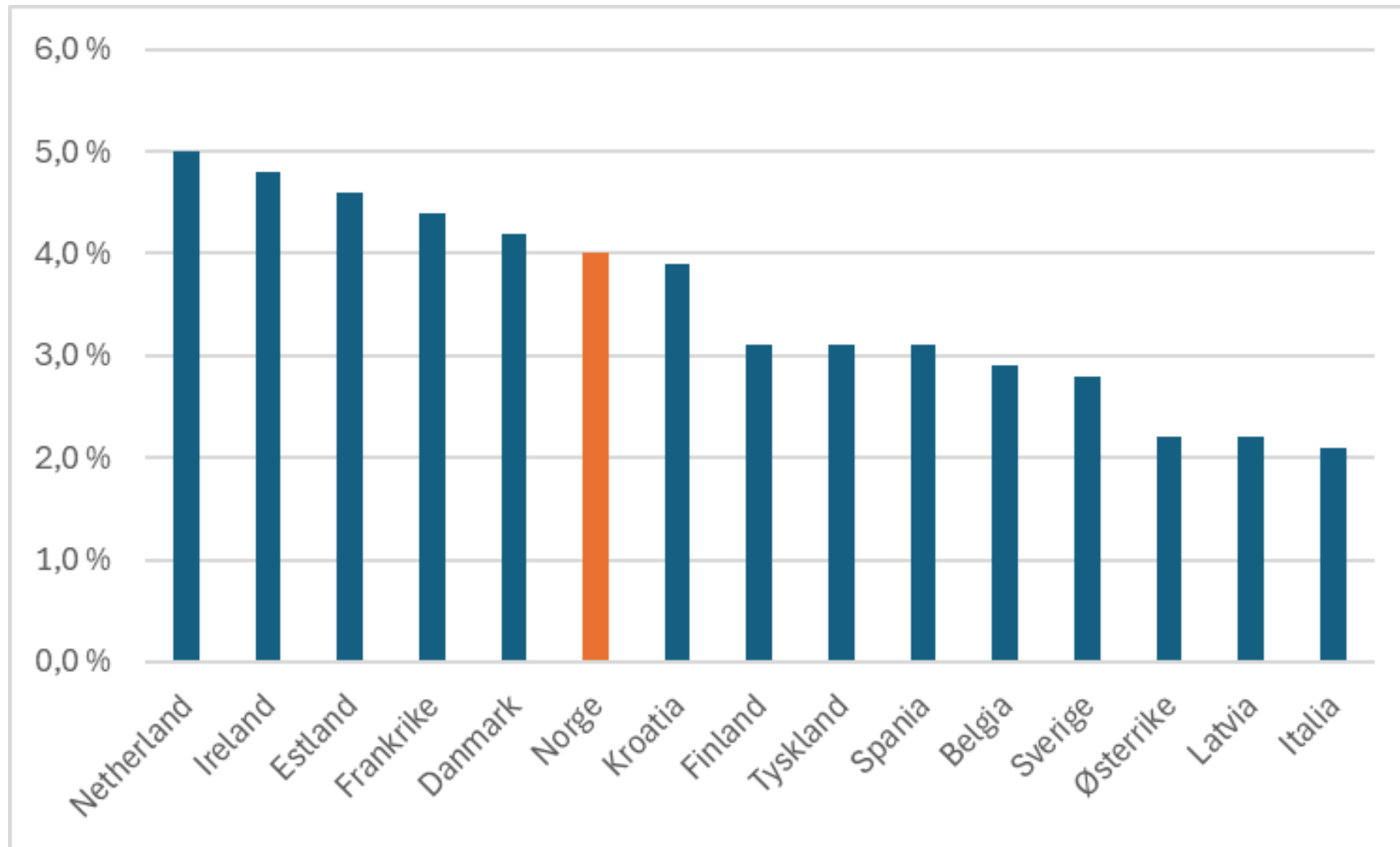

Helsedirektoratet, tall fra Rus- og tobakksundersøkelsen (SSB)

Økt over 80% fra 2016

Bruk av kokain siste 12 måneder blant de 15 landene med høyest bruk i Europa, 15-34 år. Kilde EUDA (2025)

Oppsummering:

- Kokain kan sniffes, røykes, injiseres, «spises»
- Sentralstimulerende
- Mange uønskede effekter, både under akutt rus og ved langvarig bruk
- Økt tilbud, økt renhet
- Nei alle bruker ikke kokain, men bruk er økt, også blant helt unge
- Stor økning i beslag og i andre indikatorer for bruk

Videre lesning:

- Bretteville-Jensen, AL., Bramness, JG., Bachs L. (2025) *Kokain. Kokainprodukter, bruk blant unge i Norge og assosiert risiko for negative konsekvenser*. FHI-notat. 2025.